

МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ПРАВА ТА ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ

ЗАТВЕРДЖЕНО: протокол
засідання кафедри «31» серпня 2022
року № 1

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВКПП 2.2.1 «СТРАХОВЕ ПРАВО»

Освітньо-професійна програма	<u>Право</u>
Спеціальність	<u>081 Право</u>
Факультет	<u>Економіко-правовий</u>

2022 - 2023 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Страхове право» для здобувачів вищої освіти ОПП «Право» спеціальності 081 «Право».

Розробник:

Волік Вячеслав Вікторович, доктор юридичних, професор, професор кафедри публічно-правових дисциплін МДУ.

© Волік В.В., 2022

© Маріупольський державний університет, 2022

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів - 4	Галузь знань <u>08 Право</u>	Вибіркова з циклу дисциплін професійної підготовки	
Семестрових модулів - 1	ОПП «Право» <u>081 Право</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів - 2		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: аналітична довідка, реферат		Семестр	
Загальна кількість годин - 120		1-й	1-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - 2 самостійної роботи студента - 4	Рівень вищої освіти: <u>другий (магістерський)</u>	20 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	8 год.
		Самостійна робота	
		120	120
		Вид контролю	
	Залік		

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми здобуття вищої освіти - 30/60 (50%)

для заочної форми здобуття вищої освіти - 12/78 (15%)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни - формування системи знань та вмій у сфері правового регулювання страхової діяльності в Україні та за кордоном, а також практичних навичок при укладанні страхових угод, поглиблених знань щодо змісту та організації роботи страховиків по забезпеченню потреб юридичних осіб і громадян у страхових послугах.

Вивчення дисципліни надає можливість здобувачам вищої освіти отримати знання сучасного страхового законодавства; вміння використовувати норми страхового законодавства в майбутній практичній діяльності; вміння розв'язувати конфліктні ситуації, дотримуватися стандартів доброчесності, приймати обґрунтовані рішення у відповідності до страхового законодавства, нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.

Завдання навчальної дисципліни: з'ясування основних понять у сфері страхування; вивчення сучасного страхового законодавства; опанування змісту договору страхування, правового регулювання окремих видів страхування; застосування норм страхового законодавства в практичній діяльності; визначення юридичного статусу та повноваження органів, що здійснюють державний нагляд за страховою діяльністю

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі - вибіркова компонента з циклу дисциплін професійної підготовки, обсягом - 120 годин / 4 кредити ECTS.

Передумови для вивчення дисципліни «Страхове право» відбувається на основі отриманих знань та навичок за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти з наступних навчальних дисциплін: «Теорія держави і права», «Цивільне право», «Господарське право», «Право Європейського Союзу», «Податкове право», «Фінансове право».

Компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері права
Загальні компетентності	<p>ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.</p> <p>ЗК7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>ЗК8. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).</p> <p>ЗК11. Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію, працювати в команді з дотриманням етичних норм та цінностей мультикультурного суспільства, здійснювати наукову полеміку та спілкування державною та іноземною мовами.</p>
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	<p>СК1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.</p> <p>СК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.</p> <p>СК9. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності.</p> <p>СК10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.</p> <p>СК11. Здатність критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів клієнтів.</p> <p>СК12. Здатність розвивати та утверджувати етичні стандарти правничої діяльності, стандарти професійної незалежності та відповідальності</p>

	<p>правника.</p> <p>СК13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.</p> <p>СК16. Здатність критично осмислювати й розв'язувати складні задачі та проблеми, що потребують міждисциплінарних підходів, оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної / недостатньої інформації та суперечливих вимог.</p> <p>СК17. Здатність до самоосвіти та підвищення кваліфікації у сфері права на основі інноваційних підходів.</p>
Результати навчання	<p>РН1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання.</p> <p>РН2. Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами.</p> <p>РН3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.</p> <p>РН6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.</p> <p>РН7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.</p> <p>РН8. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.</p> <p>РН13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів.</p> <p>РН17. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності.</p>

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СТРАХОВОГО ПРАВА

Тема 1. Сутність страхування. Правове забезпечення страхування в Україні

Загально-теоретичні засади страхового права. Функції та принципи страхування. Історія виникнення страхування. Законодавство України в сфері страхового права.

Література:

1.Волік В.В., Михайленко І. Ю., Дресвяннікова В. Д. Правове реформування та подальший розвиток сфери страхування у післявоєнний період в Україні. Всеукраїнська наукова конференція «Українське сьогодні – 2022: реалії війни та перспективи відновлення країни» : Матеріали конференції / Донецький національний технічний університет. Луцьк, 2022, С. 99-102

2.Шелухін М.Л. Страхове право: навч.-метод. посібник. Маріуполь: МДУ, Вид-во Маріупольського державного університету. 2017. С.5-37

3.Організаційно-правове забезпечення страхової діяльності в Україні: навч.-метод. посібник/ Є.О. Харитонов, О.І. Сафончик, О.С. Адамова та ін. Одеса : Фенікс, 2020. 121 с. URL:

http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/12593/%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D0%BE%D1%81%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%85%D0%BE%D0%B2%D0%B5_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE_%D0%BD%D0%B0_%D1%81%D0%B0%D0%B9%D1%82.pdf?sequence=1&isAllowed=y С.6-14

4. Пацурія Н. Б. Правове регулювання діяльності у сфері страхування та перестраховання: проблеми теорії та практики : монографія / Н. Б. Пацурія, І. М. Войцеховська, А. С. Головачова. К. : Видавництво Ліра-К, 2017. 256 с. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/22963/1/N_Patsuriia_I_Voitsekhovska_N_Golovachova_FP_MV.pdf С. 6-64

Тема 2. Учасники правовідносин у сфері страхування

Учасники страхових правовідносин. Характеристика страховальника та страховика. Зміст страхових правовідносин. Правила страхування. Поняття страхового ринку та його структура.

Література:

1. Шелухін М.Л. Страхове право: навч.-метод. посібник/ Маріуполь: МДУ, Вид-во Маріупольського державного університету. 2017. С.37-60

2. Організаційно-правове забезпечення страхової діяльності в Україні: навч.-метод. посібник [Електронний ресурс] / [Є.О. Харитонов, О.І. Сафончик, О.С. Адамова та ін.] Одеса : Фенікс, 2020. -121 с. URL: http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/12593/%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D0%BE%D1%81%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%85%D0%BE%D0%B2%D0%B5_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE_%D0%BD%D0%B0_%D1%81%D0%B0%D0%B9%D1%82.pdf?sequence=1&isAllowed=y С.14-20

3. Пацурія Н. Б. Правове регулювання діяльності у сфері страхування та перестраховання: проблеми теорії та практики : монографія / Н. Б. Пацурія, І. М. Войцеховська, А. С. Головачова К. : Видавництво Ліра-К, 2017. 256 с. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/22963/1/N_Patsuriia_I_Voitsekhovska_N_Golovachova_FPMV.pdf С.64-84/

Тема 3. Договір страхування

Страховий поліс: поняття та зміст. Зміст договору страхування відповідно до Цивільного кодексу України. Правова відповідальність сторін за порушення норм страхового законодавства. Основні правила та умови страхування у країнах Європейського Союзу. Страхова оцінка майна підприємства; умови та особливості.

Література:

1. Шелухін М.Л. Страхове право: навч.-метод. посібник / М.Л. Шелухін. - Маріуполь: МДУ, Вид-во Маріупольського державного університету. - 2017. С.79-90

2. Організаційно-правове забезпечення страхової діяльності в Україні: навч.-метод. посібник / [Є.О. Харитонов, О.І. Сафончик, О.С. Адамова та ін.] - Одеса : Фенікс, 2020. - 121 с. URL: http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/12593/%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D0%BE%D1%81%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%85%D0%BE%D0%B2%D0%B5_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE_%D0%BD%D0%B0_%D1%81%D0%B0%D0%B9%D1%82.pdf?sequence=1&isAllowed=y С.20-27

3. Пацурія Н. Б. Правове регулювання діяльності у сфері страхування та перестраховання: проблеми теорії та практики : монографія [Електронний ресурс] / Н. Б. Пацурія, І. М. Войцеховська, А. С. Головачова. - К. : Видавництво Ліра-К, 2017. - 256 с. Режим доступу : https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/22963/1/N_Patsuriia_I_Voitsekhovska_N_Golovachova_FPMV.pdf С. 6-32

Тема 4. Страхові ризики

Сутність ризику як теоретичної категорії. Види ризиків. Сутність і завдання актуарних розрахунків у страхуванні. Страховий тариф як ціна страхового ризику. Сутність та різновиди страхових премій.

Література:

1. Волік В.В. Мінімізація ризиків під час здійснення міжнародних перевезень вантажів в сучасних умовах. Сучасний розвиток державотворення та правотворення в Україні: проблеми теорії та практики: зб. матеріалів X Міжнародної науково-практичної конференції викладачів МДУ / За заг. ред. М.Ф. Трофіменка. Маріуполь: МДУ, 2022. С. 160-163.
2. Шелухін М.Л. Страхове право: навч.-метод. посібник / М.Л. Шелухін. - Маріуполь: МДУ, Вид-во Маріупольського державного університету. - 2017. С.125-130
3. Пацурія Н. Б. Правове регулювання діяльності у сфері страхування та перестраховування: проблеми теорії та практики : монографія / Н. Б.Пацурія, І. М. Войцеховська, А. С. Головачова. - К. : Видавництво Ліра-К, 2017. - 256 с. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/22963/1/N_Patsuriia_I_Voitsekhovska_N_Golovachova_FPMV.pdf С.6-32

Тема 5. Державне регулювання страхової діяльності

Загальні засади реалізації державної політики у сфері страхування. Система державного нагляду за страховою діяльністю в Україні. Ліцензування страхової діяльності в Україні.

Література:

1. Волік В.В., Михайленко І. Ю., Дресвяннікова В. Д. Правове реформування та подальший розвиток сфери страхування у післявоєнний період в Україні. Всеукраїнська наукова конференція «Українське сьогодні – 2022: реалії війни та перспективи відновлення країни» : Матеріали конференції / Донецький національний технічний університет. Луцьк, 2022, С. 99-102
2. Шелухін М.Л. Страхове право: навч.-метод. посібник / М.Л. Шелухін. - Маріуполь: МДУ, Вид-во Маріупольського державного університету. - 2017. С.60-79
3. Організаційно-правове забезпечення страхової діяльності в Україні: навч.-метод. посібник [Електронний ресурс] / [Є.О. Харитонов, О.І. Сафончик, О.С. Адамова та ін.] - Одеса : Фенікс, 2020. - 121 с. Режим доступу : http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/12593/%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D0%BE%D1%81%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%85%D0%BE%D0%B2%D0%B5_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE_%D0%BD%D0%B0_%D1%81%D0%B0%D0%B9%D1%82.pdf?sequence=1&isAllowed=y С.6-10
4. Пацурія Н. Б. Правове регулювання діяльності у сфері страхування та перестраховування: проблеми теорії та практики : монографія / Н. Б.Пацурія, І. М. Войцеховська, А. С. Головачова. - К. : Видавництво Ліра-К, 2017. - 256 с. Режим доступу : https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/22963/1/N_Patsuriia_I_Voitsekhovska_N_Golovachova_FPMV.pdf С. 152-162, 214-227

Змістовий модуль 2.**ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОСНОВНИХ ВИДІВ СТРАХУВАННЯ****Тема 6. Класифікація страхування та страхові організації**

Основні підходи до класифікації страхування. Класифікація страхування за об'єктами: галузі, підгалузі та види страхування. Форми проведення страхування. Обов'язкове та добровільне страхування. Порядок створення, реорганізації і ліквідації страховика.

Література:

1. Волік В. В., Резніченко М. Р. Співвідношення правового регулювання меж відповідальності за договором міжнародного перевезення вантажу в національному та світовому законодавстві. The 8th International scientific and practical conference “Topical issues of modern science, society and education” (February 26-28, 2022) SPC “Sci-conf.com.ua”, Kharkiv, Ukraine. 2022. 902-906 p.
2. Організаційно-правове забезпечення страхової діяльності в Україні: навч.-метод. посібник [Електронний ресурс] / [Є.О. Харитонов, О.І. Сафончик, О.С. Адамова та

ін.] – Одеса : Фенікс, 2020. – 121 с. URL :

http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/12593/%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D0%BE%D1%81%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%85%D0%BE%D0%B2%D0%B5_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE_%D0%BD%D0%B0_%D1%81%D0%B0%D0%B9%D1%82.pdf?sequence=1&isAllowed=y С.10-13

3. Пацурія Н. Б. Правове регулювання діяльності у сфері страхування та перестраховування: проблеми теорії та практики : монографія [Електронний ресурс] / Н. Б.Пацурія, І. М. Войцеховська, А. С. Головачова. - К. : Видавництво Ліра-К, 2017. - 256 с. URL : https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/22963/1/N_Patsuriia_I_Voitsekhovska_N_Golovachova_FPMV.pdf С.32-84

4. Танклевська Н. Методичні підходи до визначення сутності та класифікації страхування / Н. Танклевська, В. Ярмоленко // Agricultural and Resource Economics : International Scientific E-Journal. 2017. Vol. 3. No. 4. Pp. 147-159. - Mode of access : www.are-journal.com.

5. Бондар В. Особливості діяльності страхових компаній: від створення до перевірок регуляторами. Юрист і закон. 2019, №39 URL: https://uz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/EA013105

Тема 7. Правове регулювання особистого страхування

Зміст та класифікація особистого страхування. Характеристика страхування життя. Характеристика страхування від нещасних випадків. Сутність медичного страхування.

Література:

1. Шелухін М.Л. Страхове право: навч.-метод. посібник / М.Л. Шелухін. - Маріуполь: МДУ, Вид-во Маріупольського державного університету. - 2017. С.60-79

2. Організаційно-правове забезпечення страхової діяльності в Україні: навч.-метод. посібник [Електронний ресурс] / [Є.О. Харитонов, О.І. Сафончик, О.С. Адамова та ін.] - Одеса : Фенікс, 2020. - 121 с. Режим доступу : http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/12593/%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D0%BE%D1%81%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%85%D0%BE%D0%B2%D0%B5_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE_%D0%BD%D0%B0_%D1%81%D0%B0%D0%B9%D1%82.pdf?sequence=1&isAllowed=y С.6-10

3. Пацурія Н. Б. Правове регулювання діяльності у сфері страхування та перестраховування: проблеми теорії та практики : монографія / Н. Б.Пацурія, І. М. Войцеховська, А. С. Головачова. - К. : Видавництво Ліра-К, 2017. - 256 с. Режим доступу : https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/22963/1/N_Patsuriia_I_Voitsekhovska_N_Golovachova_FPMV.pdf С. 152-162, 214-227

Тема 8. Правове регулювання майнового страхування

Поняття та класифікація майнового страхування. Характеристика страхування від вогню та крадіжок. Місце та роль страхування автотранспортних засобів КАСКО. Особливості страхування цінностей та творів мистецтва. Загальна характеристика титульного страхування.

Література:

1. Волік В. В., Ткачова М. В. Важливість договору страхування міжнародних перевезень. The 8th International scientific and practical conference “Topical issues of modern science, society and education” (February 26-28, 2022) SPC “Sci-conf.com.ua”, Kharkiv, Ukraine. 2022. 906-911 р.

2. Шелухін М.Л. Страхове право: навч.-метод. посібник / М.Л. Шелухін. - Маріуполь: МДУ, Вид-во Маріупольського державного університету. - 2017. С.107-130

3. Організаційно-правове забезпечення страхової діяльності в Україні: навч.-метод. посібник [Електронний ресурс] / [Є.О. Харитонов, О.І. Сафончик, О.С. Адамова та

ін.] - Одеса : Фенікс, 2020. - 121 с. Режим доступу :

http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/12593/%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D0%BE%D1%81%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%85%D0%BE%D0%B2%D0%B5_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE_%D0%BD%D0%B0_%D1%81%D0%B0%D0%B9%D1%82.pdf?sequence=1&isAllowed=y С.27-32

4. Пацурія Н. Б. Правове регулювання діяльності у сфері страхування та перестраховування: проблеми теорії та практики : монографія [Електронний ресурс] / Н. Б. Пацурія, І. М. Войцеховська, А. С. Головачова. - К. : Видавництво Ліра-К, 2017. - 256 с. Режим доступу : https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/22963/1/N_Patsuriia_I_Voitsekhovska_N_Golovachova_FPMV.pdf С. 32-64

Тема 9. Правове регулювання страхування відповідальності

Поняття та види страхування цивільної відповідальності. Характеристика страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів. Види страхування професійної відповідальності. Характеристика страхування цивільної відповідальності власників зброї.

Література:

1. Волік В.В., Каплієнко М.В. Страхування міжнародних вантажоперевезень. The 7 th International scientific and practical conference —Modern research in world sciencel (October 2-4, 2022) SPC —Sci-conf.com.ual, Lviv, Ukraine. 2022. 1147-1151 p.

2. Шелухін М.Л. Страхове право: навч.-метод. посібник / М.Л. Шелухін. - Маріуполь: МДУ, Вид-во Маріупольського державного університету. - 2017. С.130-153

3. Організаційно-правове забезпечення страхової діяльності в Україні: навч.-метод. посібник / [Є.О. Харитонов, О.І. Сафончик, О.С. Адамова та ін.]. Одеса : Фенікс, 2020. – 121 с. URL :

http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/12593/%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D0%BE%D1%81%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%85%D0%BE%D0%B2%D0%B5_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE_%D0%BD%D0%B0_%D1%81%D0%B0%D0%B9%D1%82.pdf?sequence=1&isAllowed=y С.32-36

4. Пацурія Н. Б. Правове регулювання діяльності у сфері страхування та перестраховування: проблеми теорії та практики : монографія / Н. Б. Пацурія, І. М. Войцеховська, А. С. Головачова. К. : Видавництво Ліра-К, 2017. 256 с. URL : https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/22963/1ZN_Patsuriia_I_Voitsekhovska_N_Golovachova_FPMV.pdf С. 84-162

Тема 10. Правове регулювання перестраховування і співстраховування

Зміст та функції перестраховування. Характеристика договорів перестраховування. Визначення співстраховування.

Література:

1. Шелухін М.Л. Страхове право: навч.-метод. посібник / М.Л. Шелухін. – Маріуполь: МДУ, Вид-во Маріупольського державного університету. 2017. С.153-165

2. Організаційно-правове забезпечення страхової діяльності в Україні: навч.-метод. посібник / [Є.О. Харитонов, О.І. Сафончик, О.С. Адамова та ін.] - Одеса : Фенікс, 2020. – 121 с. Режим доступу :

http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/12593/%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D0%BE%D1%81%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%85%D0%BE%D0%B2%D0%B5_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE_%D0%BD%D0%B0_%D1%81%D0%B0%D0%B9%D1%82.pdf?sequence=1&isAllowed=y С.47-52

3. Пацурія Н. Б. Правове регулювання діяльності у сфері страхування та перестраховування: проблеми теорії та практики : монографія [Електронний ресурс] / Н.

Б.Пацурія, І. М. Вой- цеховська, А. С. Головачова. - К. : Видавництво Ліра-К, 2017. - 256 с.
Режим доступу : https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/22963/1/N_Patsuriia_I_Voitsekhovska_N_Golovachova_FPMV.pdf С. 84-162

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		Л	Пр	Інд	С.р		Л	Пр	Інд.	С.р
Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СТРАХОВОГО ПРАВА										
Тема № 1. Сутність страхування. Правове забезпечення страхування в Україні	7	2	2		3	7	2	2		3
Тема №2. Учасники правовідносин у сфері страхування	7	2	2		3					
Тема № 3. Договір страхування	7	2	2		3	7	2	2		3
Тема № 4. Страхові ризики	7	2	2		3					
Тема № 5. Державне регулювання страхової діяльності	7	2	2		3					
ІНДЗ 1	25				25	46				46
Разом за змістовим модулем 1	60	10	10		40	60	4	4		52
Змістовий модуль 2. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОСНОВНИХ ВИДІВ СТРАХУВАННЯ										
Тема № 6. Класифікація страхування та страхові організації	7	2	2		3	7	2	2		3
Тема № 7. Правове регулювання особистого страхування	7	2	2		3					
Тема № 8. Правове регулювання майнового страхування	7	2	2		3	7	2	2		3
Тема № 9. Правове регулювання страхування відповідальності	7	2	2		3					
Тема № 10. Правове регулювання перестраховання і співстрахування	7	2	2		3					
ІНДЗ 2	25				25	46				46
Разом за змістовим модулем 2	60	10	10		40	60	4	4		52
Усього годин	120	20	20		80	120	8	8		104

5. Перелік тем та зміст практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми та стислий зміст роботи	Мета роботи	Кількість годин		Результат навчання (РН) за ОП
			денна форма	заочна форма	
1.	<p>Тема. Сутність страхування. Правове забезпечення страхування в Україні</p> <p>План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність страхування. 2. Поняття страхового права 3. Функції та принципи страхування 4. Історія виникнення страхування. <p>Література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Волік В.В., Михайленко І. Ю., Дресвяннікова В. Д. Правове реформування та подальший розвиток сфери страхування у післявоєнний період в Україні. Всеукраїнська наукова конференція «Українське сьогодні – 2022: реалії війни та перспективи відновлення країни»: Матеріали конференції / Донецький національний технічний університет. Луцьк, 2022, С. 99-102 2. Шелухін М.Л. Страхове право: навч.-метод. посібник. Маріуполь: МДУ, Вид-во Маріупольського державного університету. 2017. С.5-37 3. Організаційно-правове забезпечення страхової діяльності в Україні: навч.-метод. посібник/ Є.О. Харитонов, О.І. Сафончик, О.С. Адамова та ін. Одеса : Фенікс, 2020. 121 с. URL: http://dspace.onu.edu.ua/bitstream/handle/11300/12593/%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D0%BE%D1%81%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%85%D0%BE%D0%B2%D0%B5_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE_%D0%BD%D0%B0_%D1%81%D0%B0%D0%B9%D1%82.pdf?sequence=1&isAllowed=y С.6-14 	Дослідити поняття страхування та страхового права. Розглянути історію виникнення страхування та функції та принципи страхування.	2	1	РН1, РН2, РН3, РН13
2.	<p>Тема. Учасники правовідносин у сфері страхування</p> <p>План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Учасники страхових правовідносин. 2. Характеристика страховальника. 3. Правила страхування. 4. Поняття страхового ринку та його структура. <p>Література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Шелухін М.Л. Страхове право: навч.-метод. посібник/ Маріуполь: МДУ, Вид-во Маріупольського державного університету. 2017. С.37-60 2. Організаційно-правове забезпечення страхової діяльності в Україні: навч.-метод. посібник [Електронний ресурс] / [Є.О. Харитонов, О.І. Сафончик, О.С. Адамова та ін.] Одеса : Фенікс, 2020. - 121 с. URL: 	Визначити та розглянути учасників страхових правовідносин. Обговорити характеристику страховальника та правила страхування. Розглянути поняття страхового	2	1	РН1, РН2, РН3, РН8, РН13

	<p>http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/12593/%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D0%BE%D1%81%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%85%D0%BE%D0%B2%D0%B5_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE_%D0%BD%D0%B0_%D1%81%D0%B0%D0%B9%D1%82.pdf?sequence=1&isAllowed=y С.14-20</p> <p>3. Пацурія Н. Б. Правове регулювання діяльності у сфері страхування та перестраховання: проблеми теорії та практики : монографія / Н. Б.Пацурія, І. М. Войцеховська, А. С. Головачова К. : Видавництво Ліра-К, 2017. 256 с. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/22963/1/N_Patsuriia_I_Voitsekhovska_N_Golovachova_FPMV.pdf С.64-84/</p>	ринку та його структуру.			
3.	<p>Тема. Договір страхування.</p> <p>План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Правова відповідальність сторін за порушення норм страхового законодавства. 2. Страховий поліс: поняття та зміст. 3. Основні правила та умови страхування у країнах Європейського Союзу. 4. Відповідальність за порушення страхового договору згідно Законів України. 5. Страхова оцінка майна підприємства; умови та особливості. <p>Література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Шелухін М.Л. Страхове право: навч.-метод. посібник / М.Л. Шелухін. - Маріуполь: МДУ, Вид-во Маріупольського державного університету. - 2017. С.79-90 2. Організаційно-правове забезпечення страхової діяльності в Україні: навч.-метод. посібник / [Є.О. Харитонов, О.І. Сафончик, О.С. Адамова та ін.] - Одеса : Фенікс, 2020. - 121 с. URL: http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/12593/%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D0%BE%D1%81%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%85%D0%BE%D0%B2%D0%B5_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE_%D0%BD%D0%B0_%D1%81%D0%B0%D0%B9%D1%82.pdf?sequence=1&isAllowed=y С.20-27 3. Пацурія Н. Б. Правове регулювання діяльності у сфері страхування та перестраховання: проблеми теорії та практики : монографія [Електронний ресурс] / Н. Б.Пацурія, І. М. Войцеховська, А. С. Головачова. - К. : Видавництво Ліра-К, 2017. - 256 с. Режим доступу : https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/22963/1/N_Patsuriia_I_Voitsekhovska_N_Golovachova_FPMV.pdf С. 6-32 	Розглянути правову відповідальність сторін за порушення норм страхового законодавства. Обговорити ситуації пов'язані з відповідальністю за порушенням страхового договору згідно Законів України	2	1	РН1, РН2, РН3, РН6, РН8, РН13
4.	Тема. Страхові ризики	Розглянути	2	1	РН1,

	<p>План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність ризику як теоретичної категорії. Класифікація ризиків. 2. Сутність і завдання актуарних розрахунків у страхуванні. 3. Страховий тариф як ціна страхового ризику. 4. Сутність та різновиди страхових премій. <p>Література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Волік В.В. Мінімізація ризиків під час здійснення міжнародних перевезень вантажів в сучасних умовах. Сучасний розвиток державотворення та правотворення в Україні: проблеми теорії та практики: зб. матеріалів X Міжнародної науково-практичної конференції викладачів МДУ / За заг. ред. М.Ф. Трофіменка. Маріуполь: МДУ, 2022. С. 160-163. 2. Шелухін М.Л. Страхове право: навч.-метод. посібник / М.Л. Шелухін. - Маріуполь: МДУ, Вид-во Маріупольського державного університету. - 2017. С.125-130 3. Пацурия Н. Б. Правове регулювання діяльності у сфері страхування та перестраховання: проблеми теорії та практики : монографія / Н. Б.Пацурия, І. М. Войцеховська, А. С. Головачова. - К. : Видавництво Ліра-К, 2017. - 256 с. URL: https://elibrary.kubg.edu.Ua/id/eprint/22963/1/N_Patsuriia_I_Voitsekhovska_N_Golovachova_FPMV.pdf С.6-32 	сутність страхового ризику, страхового тарифу та страхової премії. Розкрити сутність і завдання актуарних розрахунків у страхуванні.				РН2, РН3, РН8, РН13
5.	<p>Тема. Державне регулювання страхової діяльності</p> <p>План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальні засади реалізації державної політики у сфері страхування 2. Система державного нагляду за страховою діяльністю в Україні. 3. Ліцензування страхової діяльності в Україні. <p>Література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Волік В.В., Михайленко І. Ю., Дресвяннікова В. Д. Правове реформування та подальший розвиток сфери страхування у післявоєнний період в Україні. Всеукраїнська наукова конференція «Українське сьогодні – 2022: реалії війни та перспективи відновлення країни» : Матеріали конференції / Донецький національний технічний університет. Луцьк, 2022, С. 99-102 2. Шелухін М.Л. Страхове право: навч.-метод. посібник / М.Л. Шелухін. - Маріуполь: МДУ, Вид-во Маріупольського державного університету. - 2017. С.60-79 3. Організаційно-правове забезпечення страхової діяльності в Україні: навч.-метод. посібник [Електронний ресурс] / [Є.О. Харитонов, О.І. Сафончик, О.С. Адамова та ін.] - Одеса : Фенікс, 2020. - 121 с. Режим доступу : http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/ 	Визначити загальні засади реалізації державної політики у сфері страхування. Розкрити систему Державного нагляду за страховою діяльністю в Україні. Розглянути Ліцензування страхової діяльності як засіб державного управління у сфері страхування	2	1		РН1, РН2, РН3, РН13

	<p>12593/%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D0%BE%D1%81%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%85%D0%BE%D0%B2%D0%B5_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE_%D0%BD%D0%B0_%D1%81%D0%B0%D0%B9%D1%82.pdf?sequence=1&isAllowed=y C.6-10</p> <p>4. Пацурія Н. Б. Правове регулювання діяльності у сфері страхування та перестраховання: проблеми теорії та практики : монографія / Н. Б.Пацурія, І. М. Войцеховська, А. С. Головачова. - К. : Видавництво Ліра-К, 2017. - 256 с. Режим доступу : https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/22963/1/N_Patsuriia_I_Voitsekhovska_N_Golovachova_FPMV.pdf С. 152-162, 214-227</p>				
6.	<p>Тема. Класифікація страхування та страхові організації</p> <p>План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні підходи до класифікації страхування. 2. Класифікація страхування за об'єктами: галузі, підгалузі та види страхування 3. Форми проведення страхування. Обов'язкове та добровільне страхування. 4. Порядок створення, реорганізації і ліквідації страховика. <p>Література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Волік В. В., Резніченко М. Р. Співвідношення правового регулювання меж відповідальності за договором міжнародного перевезення вантажу в національному та світовому законодавстві. The 8th International scientific and practical conference "Topical issues of modern science, society and education" (February 26-28, 2022) SPC "Sciconf.com.ua", Kharkiv, Ukraine. 2022. 902-906 p. 2. Організаційно-правове забезпечення страхової діяльності в Україні: навч.-метод. посібник [Електронний ресурс] / [Є.О. Харитонов, О.І. Сафончик, О.С. Адамова та ін.] - Одеса : Фенікс, 2020. - 121 с. URL : http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/12593/%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D0%BE%D1%81%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%85%D0%BE%D0%B2%D0%B5_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE_%D0%BD%D0%B0_%D1%81%D0%B0%D0%B9%D1%82.pdf?sequence=1&isAllowed=y С.10-13 3. Пацурія Н. Б. Правове регулювання діяльності у сфері страхування та перестраховання: проблеми теорії та практики : монографія [Електронний ресурс] / Н. Б.Пацурія, І. М. Войцеховська, А. С. Головачова. - К. : Видавництво 	З'ясувати основні підходи до класифікації страхування. Розглянути класифікації страхування за об'єктами: галузі, підгалузі та видів страхування. Обговорити порядок створення, реорганізації і ліквідації страховика.	2	1	РН1, РН2, РН3, РН13

	<p>Ліра-К, 2017. - 256 с. URL : https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/22963/1/N_Patsuriia_I_Voitsekhovska_N_Golovachova_FPMV.pdf С.32-84</p> <p>4.Танклевська Н. Методичні підходи до визначення сутності та класифікації страхування / Н. Танклевська, В. Ярмоленко // Agricultural and Resource Economics : International Scientific E-Journal. 2017. Vol. 3. No. 4. Pp. 147-159. - Mode of access : www.are-journal.com.</p> <p>5. Бондар В. Особливості діяльності страхових компаній: від створення до перевірок регуляторами. Юрист і закон. 2019, №39 URL: https://uz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/EA013105</p>				
7.	<p>Тема. Правове регулювання особистого страхування</p> <p>План:</p> <p>1. Сутність та види особистого страхування.</p> <p>2. Страхування життя.</p> <p>Страхування від нещасних випадків.</p> <p>4. Медичне страхування.</p> <p>Література:</p> <p>1. Шелухін М.Л. Страхове право: навч.-метод. посібник / М.Л. Шелухін. - Маріуполь: МДУ, Вид-во Маріупольського державного університету. - 2017. С.90-107</p> <p>2. Організаційно-правове забезпечення страхової діяльності в Україні: навч.-метод. посібник [Електронний ресурс] / [Є.О. Харитонов, О.І. Сафончик, О.С. Адамова та ін.] - Одеса : Фенікс, 2020. - 121 с. Режим доступу : http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/12593/%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D0%BE%D1%81%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%85%D0%BE%D0%B2%D0%B5_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE_%D0%BD%D0%B0_%D1%81%D0%B0%D0%B9%D1%82.pdf?sequence=1&isAllowed=y С.43-47</p> <p>3. Пацурія Н. Б. Правове регулювання діяльності у сфері страхування та перестраховання: проблеми теорії та практики : монографія [Електронний ресурс] / Н. Б.Пацурія, І. М. Войцеховська, А. С. Головачова. - К. : Видавництво Ліра-К, 2017. - 256 с. Режим доступу : https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/22963/1/N_Patsuriia_I_Voitsekhovska_N_Golovachova_FPMV.pdf С. 32-64</p>	Розкрити сутність та види особистого страхування. Детально розглянути страхування життя,	2	1	РН1, РН2, РН3, РН7, РН13
8.	<p>Тема. Правове регулювання майнового страхування</p> <p>План:</p> <p>1. Поняття та види майнового страхування.</p> <p>2. Страхування від вогню та крадіжок.</p> <p>3. Страхування автотранспортних засобів</p>	Розкрити сутність та види майнового страхування. Детально розглянути	2	1	РН1, РН2, РН3, РН7, РН13

	<p>КАСКО.</p> <p>4. Особливості страхування цінностей та творів мистецтва.</p> <p>5. Титульне страхування.</p> <p>Література:</p> <p>1. Волік В. В., Ткачова М. В. Важливість договору страхування міжнародних перевезень. The 8th International scientific and practical conference “Topical issues of modern science, society and education” (February 26-28, 2022) SPC “Sci-conf.com.ua”, Kharkiv, Ukraine. 2022. 906-911 р.</p> <p>2. Шелухін М.Л. Страхове право: навч.-метод. посібник / М.Л. Шелухін. - Маріуполь: МДУ, Вид-во Маріупольського державного університету. - 2017. С.107-130</p> <p>3. Організаційно-правове забезпечення страхової діяльності в Україні: навч.-метод. посібник [Електронний ресурс] / [Є.О. Харитонов, О.І. Сафончик, О.С. Адамова та ін.] - Одеса : Фенікс, 2020. - 121 с. Режим доступу : http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/12593/%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B8%D0%B1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D0%BE%D1%81%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%85%D0%BE%D0%B2%D0%B5_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE_%D0%BD%D0%B0_%D1%81%D0%B0%D0%B9%D1%82.pdf?sequence=1&isAll</p> <p>3. Пацурія Н. Б. Правове регулювання діяльності у сфері страхування та перестраховування: проблеми теорії та практики : монографія [Електронний ресурс] / Н. Б. Пацурія, І. М. Войцеховська, А. С. Головачова. - К. : Видавництво Ліра-К, 2017. - 256 с. Режим доступу : https://elibrary.kubg.edu.Ua/id/eprint/22963/1/N_Patsuriia_I_Voitsekhovska_N_Golovachova_FPMV.pdf С. 32-</p>	страхування від вогню та крадіжок, страхування автотранспортних засобів КАСКО, особливості страхування цінностей та творів мистецтва, титульне страхування.			
9.	<p>Тема. Правове регулювання страхування відповідальності</p> <p>План:</p> <p>1. Поняття та види страхування цивільної відповідальності</p> <p>2. Страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів.</p> <p>3. Страхування професійної відповідальності.</p> <p>4. Страхування цивільної відповідальності власників зброї.</p> <p>Література:</p> <p>1. Волік В.В., Каплієнко М.В. Страхування міжнародних вантажоперевезень. The 7th International scientific and practical conference —Modern research in world science (October 2-4, 2022) SPC —Sci-conf.com.ua, Lviv, Ukraine. 2022.</p>	Розкрити сутність та види страхування цивільної відповідальності. Детально розглянути страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів,	2	1	РН1, РН2, РН3, РН6 РН13

	<p>1147-1151 р.</p> <p>2. Шелухін М.Л. Страхове право: навч.-метод. посібник / М.Л. Шелухін. - Маріуполь: МДУ, Вид-во Маріупольського державного університету. - 2017. С.130-153</p> <p>3. Організаційно-правове забезпечення страхової діяльності в Україні: навч.-метод. посібник [Електронний ресурс] / [Є.О. Харитонов, О.І. Сафончик, О.С. Адамова та ін.] - Одеса : Фенікс, 2020. - 121 с. URL : http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/12593/%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D0%BE%D1%81%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%85%D0%BE%D0%B2%D0%B5_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE_%D0%BD%D0%B0_%D1%81%D0%B0%D0%B9%D1%82.pdf?sequence=1&isAllowed=y С.32-36</p> <p>Пацурія Н. Б. Правове регулювання діяльності у сфері страхування та перестрахування: проблеми теорії та практики : монографія / Н. Б.Пацурія, І. М. Войцеховська, А. С. Головачо- ва. К. : Видавництво Ліра-К, 2017. 256 с. URL : https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/22963/1/N_Patsuriia_I_Voitsekhovska_N_Golovachova_FPMV.pdf С. 84-162</p>	страхування професійної відповідальності, страхування цивільної відповідальності власників зброї.			
10.	<p>Тема. Правове регулювання перестрахування і співстрахування</p> <p>План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Виникнення, зміст та функції перестрахування. 2. Договори перестрахування. 3. Співстрахування <p>Література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Шелухін М.Л. Страхове право: навч.-метод. посібник / М.Л. Шелухін. - Маріуполь: МДУ, Вид-во Маріупольського державного університету. - 2017. С.153-165 2. Організаційно-правове забезпечення страхової діяльності в Україні: навч.-метод. посібник [Електронний ресурс] / [Є.О. Харитонов, О.І. Сафончик, О.С. Адамова та ін.] - Одеса : Фенікс, 2020. - 121 с. Режим доступу : http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/12593/%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D0%BE%D1%81%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%85%D0%BE%D0%B2%D0%B5_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE_%D0%BD%D0%B0_%D1%81%D0%B0%D0%B9%D1%82.pdf?sequence=1&isAllowed=y С.47-52 3. Пацурія Н. Б. Правове регулювання діяльності у сфері страхування та перестрахування: проблеми теорії та практики : монографія [Електронний ресурс] / Н. Б.Пацурія, І. М. Войцеховська, А. С. Головачова. - К. : Видавництво Ліра-К, 2017. - 256 с. Режим доступу : https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/22963/1/N_Patsuriia_I_Voitsekhovska_N_Golovachova_FPMV.pdf 	Розглянути виникнення, зміст та функції перестрахування та співстрахування. Обговорити порядок та функції співстрахування.	2	1	РН1, РН2, РН3, РН13

	atsuriia_I_Voitsekhovska_N_Golovachova_FPMV.pdf С. 84-162				
	Разом:		20	8	

6. Перелік тем і зміст лабораторних занять - не передбачено навчальним планом

7. Самостійна робота

№ з/п	Зміст роботи	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Підготовка до лекційних занять	10	4
2	Підготовка до практичних/семінарських занять	20	8
3	Виконання індивідуальних завдань (аналітична довідка, реферат)	50	92
Разом		80	104

8. Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання до модуля 1.

Складіть аналітичну записку про одну з українських страхових компаній.

Індивідуальне завдання до модуля 2.

Підготувати реферат з порівняльною характеристикою діючих нормативно-правових документів у галузі страхування України та однієї з країн Євросоюзу.

Перелік тем рефератів:

- 1 Історія розвитку Міжнародної корпорації страховиків «Лондонський Ллойд».
- 2 Сільськогосподарське страхування
- 3 Страхування відповідальності за екологічне забруднення
- 4 Страховий нагляд у країнах Європейського Союзу.
- 5 Захист прав учасників страхування.
- 6 Страхування кредитних та фінансових ризиків.
- 7 Особливості медичного страхування в Україні.
- 8 Страхування життя: умови та особливості.
- 9 Закордонний досвід у сфері особистого страхування.
- 10 Авіаційне страхування і його особливості.
- 11 Автотранспортне страхування і його особливості.
- 12 Вплив норм міжнародного права на формування законодавчої та нормативної бази регулювання страхової діяльності в Україні.
- 13 Досвід зарубіжних країн у страхуванні майна юридичних осіб.
- 14 Доходи і витрати страховика: склад, економічний зміст і порядок визначення
- 15 Необхідність функціонування міжнародної системи «Зелена картка».
- 16 Об'єднання страховиків на страховому ринку України.
- 17 Порівняльний аналіз сутності страхування та його функцій у вітчизняній та зарубіжній літературі.
- 18 Порівняння страхового ринку України зі страховими ринками розвинутих країн світу.
- 19 Порядок створення, функціонування та ліквідації страхової організації згідно чинного законодавства.
- 20 Розвиток страхового ринку України: стан, проблеми і перспективи.
- 21 Стан та тенденції розвитку вітчизняного перестраховання.

- 22 Страхове законодавство України: аналітичний огляд розвитку.
- 23 Страхування туристів, що від'їжджають за кордон.
- 24 Структура страхового тарифу і призначення її компонентів. Види страхових премій.
- 25 Функції і правовий статус прямих страхових посередників (страхових агентів та брокерів) в Україні та за кордоном.

9. Методи навчання

В процесі навчання використовуються словесні методи: лекція, лекція-дискусія; наочні: демонстрація матеріалу за допомогою мультимедіа засобів; практичні: контрольні роботи, індивідуальні науково-дослідні завдання. Важливу роль відіграють творчі, проблемно-пошукові методи, пов'язані з вирішенням конкретних практичних ситуацій з виявлення корупційних ризиків та обґрунтування заходів їх мінімізації.

Основними формами навчання є лекції, семінарські завдання, самостійна робота студентів.

10. Засоби діагностики результатів навчання

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних та семінарських занять, а також за результатами модульних контрольних робіт та виконання завдань для самостійної роботи.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання після вивчення навчальної дисципліни у формі заліку.

Контрольні питання

1. Предмет та економічна суть страхування.
2. Основні історичні періоди розвитку страхування.
3. Вплив рівня розвитку страхування на ділову активність в країні та ефективність економіки.
4. Основні функції страхування.
5. Принципи страхування.
6. Форми страхування.
7. Загальні види страхування.
8. Конкретні види та класи страхування.
9. Обов'язкове страхування.
10. Добровільне страхування.
11. Поняття, предмет та метод страхового права.
12. Система, джерела та принципи страхового права.
13. Поняття та особливості страхового правовідношення.
14. Елементи страхового правовідношення.
15. Класифікація страхових правовідносин.
16. Характеристика основних типів страхових організацій.
17. Порядок створення, функціонування, ліквідації страхових компаній в Україні.
18. Основні суб'єкти страхової діяльності.
19. Страховий брокер.
20. Страховий агент.
21. Основні критерії страхових ризиків.
22. Зміст термінів «страхова сума» і «страхова оцінка».
23. Зміст і наслідки страхових випадків.
24. Зміст термінів «страхова премія» та «страховий тариф».
25. Основні критерії класифікації страхових платежів, їх різновидності.
26. Страхове відшкодування, зв'язок його розміру зі страховим збитком і страховою сумою при майновому страхуванні.
27. Тарифна політика страховиків, її основні принципи, критерії диференціації тарифних ставок.
28. Резерви страхові: їх види та джерела формування.

29. Призначення і розміщення коштів страхових резервів страховиків.
30. Поняття «фінансова надійність страховика», її значення.
31. Призначення, розробка і затвердження, основний склад правил страхування.
32. Сутність призначення та види системи страхування (страхової забезпеченості).
33. Механізм систем страхування за дійсною вартістю і пропорційною відповідальністю.
34. Механізм систем страхування за відновлювальною вартістю та граничною відповідальністю.
35. Франшиза: сутність, види, записи в договорах.
36. Основні функції, склад та процедура укладення договору страхування.
37. Договірні зобов'язання страховиків і страхувальників.
38. Зміни умов і термінів дії договору страхування, припинення його дії.
39. Недійсність договору страхування.
40. Процедура і умови оформлення виплати (відмови у виплаті) коштів страхового захисту.
41. Порядок та умови сплати страхового відшкодування, підстави відмови у виплаті страхового відшкодування.
42. Основні види та законодавчо-нормативна база обов'язкового страхування.
43. Доцільність і зміст медичного страхування.
44. Сутність, специфіка та основні види страхування відповідальності.
45. Сутність, специфіка та основні види майнового страхування.
46. Сутність, специфіка та основні види особистого страхування.
47. Види і особливості страхування засобів транспорту.
48. Види і особливості страхування засобів вантажів.
49. Страхування цивільної і фахової відповідальності (призначення, доцільність, види).
50. Страхування будівельних ризиків: склад, особливості, способи участі фірм-учасників будівництва.
51. Склад і юридичний статус основних учасників страхового ринку.
52. Тенденції розвитку і фінансові функції страхових компаній.
53. Специфічні види страхового захисту: співстрахування, самострахування, товариства взаємного страхування. Фонд страхових гарантій.
54. Основні критерії і джерела інформації обґрунтованого вибору страховика.
55. Економічна необхідність прискореного розвитку страхового ринку України.
56. Основні види страхових ризиків у зовнішньо-економічній діяльності.
57. Основні міжнародні об'єднання страховиків.
58. Транспортне страхування вантажів, стандартні умови Інституту лондонських страховиків.
59. Необхідність та значення страхових посередників.
60. Порівняльна характеристика страхових брокерів і страхових агентів.
61. Співстрахування і перестрахування.
62. Основні цілі, органи та механізми державного регулювання страхової діяльності.
63. Ліцензування страхової діяльності.
64. Основні функції і права Комітету у справах нагляду за страховою діяльністю.
65. Взаємовідносини страховика і держави.
66. Засоби та форми державного регулювання страхової діяльності.
67. Гарантії прав та законних інтересів страховиків.
68. Склад і зміст законодавчо регульованих умов забезпечення платоспроможності страховиків.
69. Порядок визначення та зміст показників нормативного і фактичного запасу платоспроможності страховиків.
70. Страховий нагляд у країнах Європейського союзу.

11. Критерії оцінювання

Критерії оцінювання поточного контролю знань здобувачів вищої освіти

Бали за окремий вид навчальної діяльності	Критерії оцінювання
5	Здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому
4	Здобувач вищої освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. <u>Правильно розв'язав більшість завдань.</u>
3	Здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. <u>Правильно розв'язав половину завдань.</u>
2	Здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно розв'язав меншість завдань.
1	Здобувач вищої освіти частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. <u>Правильно розв'язав окремі завдання.</u>

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Бали	Критерії оцінювання
10	Студент відповів на всі письмові запитання та його відповідь містить повне, розгорнуте, правильне та обґрунтоване викладення матеріалу; правильно сформульовані відповідні тлумачення; містить поряд з теоретичним матеріалом фактичні дані, тощо; матеріал викладений логічно і грамотно. Студент з 10 тестових запитань правильно відповів на 9-10 запитань.
8	Студент відповів на всі письмові запитання, однак відповідь на кожне з питань має такі недоліки: є неповною, є не зовсім правильною: наявні недоліки у розкритті змісту понять, назв та сутності, нечіткі характеристики відповідних явищ; не містить посилань на нормативно-правові акти (у разі необхідності), інші джерела, викладена з порушенням логіки подання матеріалу. Студент з 10 тестових запитань правильно відповів на 7-8 запитань.
6	Студент частково відповів на поставлені письмові запитання, частина відповідей є неправильною або частково розкриває питання, що свідчать про поверхове знання матеріалу у студента, або незнання основних положень тем модулю. Студент з 10 тестових запитань правильно відповів на 5-6 запитань.
4	Студент частково відповів на поставлені письмові запитання, більша частина відповідей є неправильною або частково розкриває питання, що свідчать про поверхове знання матеріалу у студента, або незнання основних положень тем модулю. Студент з 10 тестових запитань правильно відповів на 3-4 запитань.
0	Студент відповів на поставлені запитання, проте відповідь є неправильною або частково розкриває питання, допущені грубі змістовні помилки, які свідчать про відсутність знань у студента, або їх безсистемність та поверховість, незнання основних положень тем модулю. Студент з 10 тестових запитань правильно відповів на 0-2 запитань.

Критерії оцінювання індивідуального науково-дослідного завдання

№ з/п	Критерії оцінювання	Бали
1	належне оформлення, достовірність та актуальність матеріалу	5
2	наявність ґрунтовних висновків, списку літературних джерел	5
3	грамотна і аргументована презентація матеріалу	5
Усього		15

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Вид роботи	Кількість годин	Обсяг кредитів	Кількість балів
Змістовний модуль 1			
Тема 1.	4	0,13	5
Тема 2.	4	0,13	5
Тема 3.	4	0,13	5
Тема 4.	4	0,13	5
Тема 5.	4	0,13	5
МКР 1	15	0,5	10
ІНДЗ 1	25	0,85	15
Змістовний модуль 2			
Тема 6.	4	0,13	5
Тема 7.	4	0,13	5
Тема 8.	4	0,13	5
Тема 9.	4	0,13	5
Тема 10.	4	0,13	5
МКР 2	15	0,5	10
ІНДЗ 2	25	0,85	15
Підсумок	120	4	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90 - 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Ноутбук, мультимедіа-проектор, ОС Windows, пакет Microsoft Office, ресурси Moodle, Google Meet.

14. Рекомендовані джерела інформації Обов'язкова література:

1. Волік В.В., Михайленко І. Ю., Дресвяннікова В. Д. Правове реформування та подальший розвиток сфери страхування у післявоєнний період в Україні. Всеукраїнська наукова конференція «Українське сьогодні – 2022: реалії війни та перспективи відновлення країни»: Матеріали конференції / Донецький національний технічний університет. Луцьк, 2022, С. 99-102

2. Волік В.В. Мінімізація ризиків під час здійснення міжнародних перевезень вантажів в сучасних умовах. Сучасний розвиток державотворення та правотворення в Україні: проблеми теорії та практики: зб. матеріалів X Міжнародної науково-практичної конференції викладачів МДУ / За заг. ред. М.Ф. Трофіменка. Маріуполь: МДУ, 2022. С. 160-163.

3. Волік В. В., Ткачова М. В. Важливість договору страхування міжнародних перевезень. The 8th International scientific and practical conference “Topical issues of modern science, society and education” (February 26-28, 2022) SPC “Sci-conf.com.ua”, Kharkiv, Ukraine. 2022. 906-911 p.

4. Волік В.В., Каплієнко М.В. Страхування міжнародних вантажоперевезень. The 7 th International scientific and practical conference —Modern research in world sciencel (October 2-4, 2022) SPC —Sci-conf.com.ua, Lviv, Ukraine. 2022. 1147-1151 p.

5. Бондар В. Особливості діяльності страхових компаній: від створення до перевірок регуляторами. *Юрист і закон*. 2019. №39. URL: https://uz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/EA013105

6. Організаційно-правове забезпечення страхової діяльності в Україні: навч.-метод. посібник / [Є.О. Харитонов, О.І. Сафончик, О.С. Адамова та ін.] - Одеса : Фенікс, 2020. – 121 с. URL:

http://dspace.onua.edu.%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D0%BE%D1%81%D0%B1%D0%BD%D0%BA_%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%85%D0%BE%D0%B2%D0%B5_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE_%D0%BD%D0%B0_%D1%81%D0%B0%D0%B9%D1%82.pdf?sequence=1&isAll owed=y

7. Рябенко Г. М., Зінгаєва Н. Є. Страхування : курс лекцій. Миколаїв : МНАУ, 2017. - 77 с. URL: <http://dspace.mnau.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/2109/1/Strakhuvannya.pdf>

8. Страхування: навч. посіб. [Електронний ресурс] / Т.А. Говорушко, В.М. Стецюк; за ред. Т.А. Говорушко. К.: Львів: «Магнолія 2006», 2016. 328 с. URL: <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/13506/1/all..pdf>

9. Страхування: Підручник / Керівник авт. колективу і наук. ред. С.С.Осадець. Вид. 2-ге, перероб. і доп. К.: КНЕУ, 2018. 287 с.

10. Танклевська Н. Методичні підходи до визначення сутності та класифікації страхування / Н. Танклевська, В. Ярмоленко // *Agricultural and Resource Economics : International Scientific E-Journal*. - 2017. - Vol. 3. - No. 4. - Pp. 147-159. - Mode of access : www.are-journal.com.

11. Шелухін М.Л. Страхове право: навч.-метод. посібник. Маріуполь: МДУ, Вид-во Маріупольського державного університету. 2017. 157 с.

Додаткова література

1. Амеліна А. С., Поняття та ознаки страхового договору. *Правова просвіта*. Київ. 2017. № 12. С. 1-5. URL: <http://www.pravo.nauka.com.ua/>(дата звернення: 21.09.2021).

2. Борисова В. А. Особливості страхування якості земельних ресурсів. *Фінансові інструменти регіонального розвитку* : матеріали Всеукр. наук.- практ. інтернет-конф. (10 листоп. 2017 р.). Житомир : ЖНАЕУ, 2017. С. 168- 171.

3. Віленчук О. М. Сучасні підходи до розвитку аграрного страхування. *Інноваційна економіка*. 2018. № 7/8 (76). С. 104-111.

4. Г. О. Ільченко. Захист прав споживачів страхових послуг : монографія. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 184 с.

5. Журавка О. С., Бухтіарова А. Г., Пахненко О. М. Страхування : навчальний посібник. Суми : Сумський державний університет, 2020. 350 с.

6. Клапків Ю. М. Принципи функціонування ринку страхових послуг. *Менеджер. Вісник ДонДУУ*. 2017. № 2 (75). С. 46-52.

7. Кнейслер О. В., Шупа Л. З. Медичне страхування в Україні: реалії функціонування та перспективи розвитку : монографія. Тернопіль : Осадца Ю. В., 2018. 192 с.

8. Микитенко Я. В., Фоміна В. С. Страхове шахрайство в Україні. *Ефективна*

економіка. 2020. № 2. URL:<http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7673>.

9. Пацурія Н. Б., Войцеховська І. М., Головачова А. С. Правове регулювання діяльності у сфері страхування та перестраховування: проблеми теорії та практики : монографія. Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. 256 с

10. Петечел Н. М. Правова характеристика страхового ризику у договорі медичного страхування. *Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України: Збірник наукових статей*. Івано-Франківськ. 2016. № 40. С. 84-93.

11. Петечел Н. М. Становлення та розвиток медичного страхування в Україні. *Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України: Збірник наукових статей*. Івано-Франківськ. 2020. № 53. С. 104-114.

12. Плиса В. Й. Страхування: підручник, 2-ге вид, виправлене й доповнене. Київ : Каравела, 2019. 512 с.

13. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 23.09.1999 р. № 1105-XIV.. URL: <https://zakon.rada.gov.Ua/laws/show/1105-14#Text>.

14. Про порядок провадження діяльності страховими посередниками: Постанова Кабінету Міністрів України від 18.12.1996 р. № 1523. URL: <https://zakon.rada.gov.Ua/laws/show/1523-96-%D0%BF#Text>

15. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12.07.2001 р. № 2664-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14#Text>.

16. Степанова Т. В. Страхове право : методичні рекомендації до вивчення навчальної дисципліни. Одеса : Фенікс, 2019. 88 с.

17. Страхування : підручник / В. Д. Базилевич, К. С. Базилевич, Р. В. Пікус та ін. ; за ред. В. Д. Базилевича. Київ : Знання, 2008. 1019 с.

18. Харитонов Є.О., Сафончик О.І., Адамова О.С. Організаційно-правове забезпечення страхової діяльності в Україні: навч.-метод. посібник. Одеса : Фенікс, 2020. 121 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.rada.kiev.Ua> - Верховна Рада України
2. <http://www.kmu.gov.ua> - Кабінет Міністрів України
3. <http://zakon4.rada.gov.ua> - Нормативні акти України
4. <http://www.dfp.gov.ua>. - Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг
5. <http://www.forINSURER.com> - История и аналитика страхового рынка Украины
6. <http://www.uainsur.com> - Ліга страхових організацій України

15. Політика навчальної дисципліни

Політики навчальної дисципліни враховує норми законодавства України щодо академічної доброчесності, Статуту Університету та інших нормативних документів.

1. **Академічна доброчесність** здобувачів є важливою умовою для опанування результатів навчання за навчальною дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролю.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- Самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- Надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

МДУ виступає за дотримання принципів академічної доброчесності, тому обов'язково використовується сервіс з перевірки робіт здобувачів вищої освіти на плагіат - Unichesk, а також доступний безкоштовний сервіс, який здійснює перевірку на плагіат письмових робіт - EduBirdie <https://edubirdie.com/perevirka-na-plagiat> .

Порушенням академічної доброчесності, згідно із Законом України «Про освіту» (ст. 42 п. 4) вважається:

- **академічний плагіат** - оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та / або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;
- **самоплагіат** - оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;
- **фабрикація** - вигадання даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;
- **фальсифікація** - свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;
- **списування** - виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;
- **обман** - надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;
- **хабарництво** - надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;
- **необ'єктивне оцінювання** - свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

Наведений перелік не є остаточно вичерпним і не охоплює всіх діянь, що можуть містити ознаки порушення академічної доброчесності.

За порушення академічної доброчесності здобувачі вищої освіти можуть бути притягнені до наступної академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (поточний, підсумковий контроль, залік, іспит тощо);
- проведення додаткової перевірки всіх робіт авторства порушника;
- позбавлення наданих МДУ пільг з оплати навчання;
- оголошення догани із занесенням до особової справи порушника;
- відрахування з МДУ;
- інші, відповідно до вимог чинного законодавства та нормативних локальних актів МДУ.

Більш детально тут:

Анкетування з академічної доброчесності: <https://docs.google.com/forms/d/1VHzYkdFEGivtVl-dsENos1SCDRHfUpGia1YklgQK8j0/edit>

2. **Здобувач має право на оскарження** процедури проведення та результатів контрольних заходів згідно Положення про організацію контролю та оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти в МДУ.

3. **Участь в анкетуванні.** Наприкінці навчального семестру здобувачам буде запропоновано заповнити анонімну анкету щодо якості викладання вивчених навчальних дисциплін.

Заповнення анкети є важливою для вдосконалення освітнього процесу та системи

внутрішнього забезпечення якості освіти МДУ та дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати вашу думку стосовно покращення змісту навчальних дисциплін.

4. Неформальна освіта. Це освіта, яка здобувається, як правило, за освітніми програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій. Здобувач вищої освіти, який виявив бажання щодо визнання результатів, отриманих у неформальній освіті, звертається із відповідною заявою про визнання результатів, отриманих у неформальній освіті, в цілому для навчальної дисципліни /змістового модулю /практичних завдань з навчальної дисципліни/ завдань з практики тощо для здобувачів вищої освіти, до деканату факультету, на якому викладається навчальна дисципліна. Процедура зарахування здійснюється згідно Порядку визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті МДУ.

Ресурси:

<https://prometheus.org.ua/> - Prometheus - Найкращі онлайн-курси України та світу

<https://www.ed-era.com/> - EdEra - студія онлайн-освіти

<https://www.prostir.ua/> - Громадський простір

<https://www.EduHub.in.ua> - Освітній Хаб

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Назва навчальної дисципліни	Страхове право
Освітня програма	Право
Рівень вищої освіти	Магістр
Кафедра, яка здійснює викладання Викладач ШБ, посада	Права Волік Вячеслав Вікторович, професор кафедри права Маріупольського державного університету
Електронна адреса викладача	v.volik@mdu.in.ua
Консультації (дата, час, можливості онлайн консультування)	Середа кожного тижня, 11.00, каб. 307 (Економіко-правовий факультет) або онлайн (платформи Zoom, Google Meet, Vi her)
Посилання на сторінку навчальної дис- ципліни на Навчальному порталі МДУ	http://moodle.mdu.in.ua/
Компетентності та програмні результати навчання	ЗК: 1,3,4, 7,8,11 СК: 1,6, 9-13, 16, 17 РН: 1-3, 6-8, 13, 17

Семестр(и) вивчення	Обсяг (го- дини/ кредити)	Кількість аудито- рних годин		Кількість, види індиві- дуальних завдань	Форма конт- ролю
		лекції	семінар.		
Ш-й	120/4	20/8	20/8	1. Аналітична записка 2. Реферат	Залік

Завідувач кафедри

Євген ЧЕРНИХ

Гарант ОП

Борис СВІРСЬКИЙ